

PRATIK DERS

Shprehjet e kohës dhe kalendari

Ders kategorisi: Mësime të gjuhës shqipe

Ditët, muajt, stinët, ora dhe të gjitha ndërtimet që tregojnë kohë.

Shprehjet e kohës dhe kalendari

Për të treguar **kur** ndodh diçka, shqipja përdor emra kohe, parafjalë dhe një varg shprehjesh të ngulitura. Zgjedhja e parafjalës është pjesa që kërkon më shumë vëmendje.

Ditët, muajt dhe stinët

Ditët e javës	Muajt	Stinët
e hënë, e martë, e mërkurë	janar, shkurt, mars	pranverë (mars-maj)
e enjte, e premte	prill, maj, qershor	verë (qershor-gusht)
e shtunë, e diel	korrik, gusht, shtator	vjeshtë (shtator-nëntor)
fundjavë	tetor, nëntor, dhjetor	dimër (dhjetor-shkurt)

Kujdes: emrat e ditëve dhe të muajve shkruhen me **shkronjë të vogël**, ndryshe nga anglishtja.

Ora

Ora	Si thuhet
8:00	Ora është tetë.
8:15	Ora është tetë e çerek.
8:30	Ora është tetë e gjysmë.
8:45	Ora është nëntë pa çerek.
8:10	Ora është tetë e dhjetë (minuta).
8:50	Ora është nëntë pa dhjetë.

Pjesët e ditës: në mëngjes, paradite, në mesditë, pasdite, në mbrëmje, natën, në mesnatë, në agim, në muzg

Parafjalët dhe modelet

Modeli	Përdoret për	Shembull
--------	--------------	----------

në + orë	orën e saktë	<i>Nisemi në orën shtatë.</i>
më + datë	datat	<i>Provimi është më 12 qershor.</i>
në + muaj / vit / stinë	periudha	<i>Lindi në maj, në vitin 2001.</i>
të + ditë e javës (shumës)	ditë të përsëritura	<i>Të shtunave shkoj në treg.</i>
që nga ... deri më / deri në	fillimi dhe fundi	<i>Që nga shtatori deri në qershor.</i>
për + kohëzgjatje	sa zgjat	<i>Do të rri për dy javë.</i>
prej + kohëzgjatje	sa kohë ka që vazhdon	<i>Punoj këtu prej dhjetë vjetësh.</i>
pas / para + emër	renditje	<i>Pas darkës dalim shëtitje.</i>

Shprehjet e shpeshtësisë

gjithmonë — zakonisht — shpesh — herë pas here — ndonjëherë — rrallë — kurrë. Dhe: *çdo ditë, çdo javë, dy herë në javë, një herë në muaj, nga një herë.*

Nga letërsia shqipe

Naim Frashëri përdor një shprehje kohe që përdoret ende sot:

«Fushat e gjëra me lule, q'u kam ndër mënt **dit' e natë!**»

Ditë e natë do të thotë «pandërprerë, gjithë kohës». Shprehje të ngjashme: *nga mëngjesi në mbrëmje, ditë për ditë, vit pas viti, herët a vonë.*

Fjalët sinjalizuese

E kaluara	E tashmja	E ardhmja
dje, pardje, mbrëmë, javën e kaluar, vjet, atëherë, dikur	sot, tani, këtë javë, aktualisht, këto ditë, sivjet	nesër, pasnesër, javën e ardhshme, muajin që vjen, së shpejti

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
<i>në 12 qershor</i>	më 12 qershor	datat marrin më
<i>Janar është i ftohtë.</i>	janar me shkronjë të vogël	rregull drejtshkrimor
<i>çdo ditët</i>	çdo ditë	pas <i>çdo</i> vjen njëjësi i pashquar
<i>Ora është tetë e tridhjetë minuta.</i>	Ora është tetë e gjysmë.	forma më e natyrshme
<i>Punoj këtu për dhjetë vjet.</i>	Punoj këtu prej dhjetë vjetësh.	<i>prej</i> për diçka që vazhdon

Provo vetë

1. Provimi është ___ 15 maj. (*më*)

2. Nisemi ___ orën gjashtë. (në)
3. ___ shtunave luaj futboll. (Të)
4. Jetoj këtu ___ pesë vjetësh. (prej)
5. Ora është nëntë ___ çerek (8:45). (pa)

Burime dhe referenca

- Naim Frashëri, *Bagëti e Bujqësia*, Bukuresht, 1886.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE